

Buaidh n-easbaig ar Ardachadh

[Gearóid Mac Niocaill, ‘Dán do Chormac Mág Shamhradháin, Easpag Ardachaíd 1444-1476,’ *Seanchas Ardmhacha* 4, 141-6; from BM Eg. 1781, f. 128v]

1 Buaidh n-easbaig ar Ardachadh
fuair orraim ó gach eaglais;
de bhudadhaibh na hardchathrach
gan bheith innti achd suidhe easbaig.

2 Mar atá ag an eaglais-sin
geall ó gach eaglais oilé,
atá [fós] ’gá heasbagaibh
geall ar chaitheamh ’s ar chroidhthibh.

3 A buadha ní locfoidhir
leis an té atá gá freasdal:
geis di duine drochoinigh
do bheith innti ’na easbag.

4 A geasa ní brisfidhthear
leis an bhfeir fuair a flaitheas;
croidhe nár chleacht minigheacht
atá ag Cormac gá chaitheamh.

5 Ag Cormac Mhág Shamhradhán
mar do bheath fios a shaoghalil
ní dhéanann sé falchasán
ar a bhfaghann ó mhaoraibh.

6 A Dia muna muinigheadh
ní bhfuigheadh an méad chaitheas;
gé mór le cách [a] gcrúinnigheas
is mó a chroidhe gá chaitheamh.

7 Mór chaitheas mac Phiarasa
d’eagla imdheargtha a aighthe;
caitheamh in neith iasachta
do-bheir ar a mhí aige.

8 Ní hiongnadh a gcaitheann-san
dá measdar uaisle a fhola;
ní fhuil do mhéad a fhlaitheamhnais
nach gcaitheann d’eagla a ghotha.

9 Fuil Chuinn ann ag fréamhachadh -
ní maírg fá [a] bhfuil an fhuil-sin;
dó is gaire Conn Céadchathach

d'easbagaibh Éireann uile.

10 A ghnúis ríoghdha ronáireach
ar nach cás dáil a dhonnbhrat -
damhsa is cóir a chomhaireamh,
a bhuil go donn ó Chormac.

11 Cormac croidhe riaghalta,
Piaras nár chumhang croidhe,
Aindriú athair Phiarasa,
Pilib is Piaras oilé.

12 Cleiminnt, ceann na mbreicleabhar,
Tomás, Amhlaoibh iúil-fheasach,
Mac Criath an chéim dheireannach
den ghaol dá dtarla an t-easbag.

13 Atáid 'na gcloinn éanathar,
Donnchadh, athair Bhriain Breaghaigh, -
gaol nach cóir do bhréagnachadh -
's Mac Craith seinnsear an easbaig.

14 Giolla na Naomh nuachrothach
dob é athair na deise,
Giolla Íosa ór mhór tuarasdal,
is Giolla na Naomh eile,

15 Muireadhach mac Shamhradháin,
Tadhg, Conchubhar craobh thoraidh, -
dréim riú do budh anbhfalláin -
Ruairc mac Íomhair mheic Coscair

16 mhic Dhúnghail mhic Oireachtaigh
- nach tug do dhuine deargad -
mhic Eachach úir fhoiltleabhair -
ó sloinntear Teallach nEachach -

17 Maonach, Baoithín breathabaidh,
Bréanainn, Feargna fuair ceannas -
ní fhuil ar an gceathrar-sain
sgéal budh neamhnáir don easbag -

18 mac Fhearghuis gan aoineasbaidh
mhic Mhuireadhaigh mhaoil mhasclaigh
mhic Eoghain sreibh shaoirbhreathaigh
mhic Dhuach gheanamhail ghalaigh.

19 Brian mac Eachach uime-sin -
a chlú ní fhuil os íseal,

triúr 'na cheann ní chuirfidhir -
is Muireadhach tréan tíreach,

20 Fiacha is Cairbre céadfadadhach -
sgéal so ar a bhfuil fiadhain -
Art agus Conn Céadchathach;
atáid fa oighre Phiarais.

21 Ní beag dúinn a ndubhramar
[sunn] don gheinealach gnáthach;
do-bhéarainn gan amharas
a sheanchas uadh go hÁdhamh.

22 Uachtaráin na suidhe-easbag,
gnúis nár deargadh re drochghuth;
ar Dhia is beite a bhuidheachus
mó ná a bheathachadh bhronnus.

23 Caitheamh mar a airdeasbag
air, is gan é achd 'na easbag;
do chaithfeadh sé airleacadh
d'fhagháil a gcionn a cheana.

24 Dá measdar a bheathaighthe
re chéile agus a chridhe,
ní fhuil díol a dheaghchroidhe
ó Eithne go Loch Gile.

25 Gé tá siad ar ngabhlachadh
ó chéile agus an t-easbag,
do chuir Cormac ardachadh
ar uaisle Theallaigh Eachach.

26 Dá n-éirghe tonn mheardhána
'na chroidhe shaidhbhir sholus
fuil Fheargna mhic Fhearghusa
is í do bheath gá bhrosdad.

27 A chraide fial flaitheamhail
nach maoidheann méad a eire
atá eineach aithreamhail
ann . . . . .